

Dambusters op stoom

World Fish Migration Foundation krijgt donatie van Postcodeloterij

Rivieren bevrijden. Zo noemt Herman Wanningen, directeur en grondlegger van de World Fish Migration Foundation (WFMF), de steeds vaker opduikende plannen om overbodige dammen te verwijderen en daarmee rivieren en trekvisseren weer de ruimte te geven. De WFMF kreeg er een flinke donatie voor van de Postcodeloterij.

Geld van de Postcodeloterij krijg je niet zomaar. Wanningen laat een professioneel vormgegeven brochure zien waarin de aanvraag wordt toegelicht. De tekst is aangepast aan de eisen van de Postcodeloterij: "We moesten met een aansprekend en activerend verhaal komen. Het gaat om een flink bedrag, om precies te zijn om een half miljoen euro."

Ondersteuning lokale en regionale activiteiten

Met het geld wil de WFMF overal in Europa lokale of regionale initiatieven ondersteunen. Wanningen: "Daarvoor hebben we naast geld ook mensen nodig. We zoeken onder meer een financieel medewerker die bovendien fondsenwerver is én vijf miljoen euro kan maken van het half miljoen dat we hebben gekregen." De organisatie van de WFMF moet wel overzichtelijk blijven. "We willen geen opeenstapeling van managementlagen die snel en creatief handelen onmogelijk maken." Als het extra geld en de juiste mensen binnen zijn, kan de WFMF doorpakken en opschalen. Wanningen noemt Karolina Gurjazkaitė uit Litouwen als voorbeeld. "Dat is

iemand die wat voor elkaar kan krijgen en het verwijderen van dammen in haar land tot speerpunt wil maken. In haar eentje lukt haar dat natuurlijk niet. Daarom hebben we haar ondersteund met kennis en praktische tips. Door haar energie en daadkracht is de eerste dam in Litouwen inmiddels verwijderd en het bevrijden van rivieren regeringsbeleid geworden." Portugal en Oekraïne zijn andere voorbeelden van landen waar initiatieven lopen. Het WFMF steunt hen ook, maar niet direct met geld. Wanningen: "We zien liever dat ze daar hun eigen netwerken opzetten en bijvoorbeeld via crowdfunding uit lokale, regionale of nationale bronnen geld binnenhalen. Omdat de WFMF daar ervaring mee heeft, kunnen we gericht tips geven." Daarnaast zijn er internationale fondsen. Zo wil de Europese Unie nog vóór 2030 zo'n 25.000 kilometer rivier bevrijden. "Daarvoor is ook budget beschikbaar", aldus Wanningen. "Bovendien komen particuliere fondsen soms over de brug met forse bedragen. Bij de WFMF weten we inmiddels hoe je die kunt binnenhengelen en ook daarover kunnen we adviseren."

TEKST

Eric le Gras

FOTOGRAFIE

Bill Perry, Kaspar Pokk en WFMF

Als een rivier eenmaal bevrijd is, keren trekvisseren massaal terug. Dat biedt kansen voor toerisme en recreatie

Het WFMF werkt internationaal en motiveert mensen om zelf een bijdrage te leveren aan het herstel van leefgebieden voor visseren.

Cabaretier, programmamaker en WFMF-ambassadeur Klaas van der Eerden vertelde samen met Herman Wanningen over de donatie van de Postcode Loterij in de 5uur show van SBS6. Zoals Van der Eerden het verwoordde: "Ik ben een liefhebber van vissen en natuur en ik droom van een geweldige visstand in Nederland. Hoe dat kan? Door dammen, dijken en sluisen open te zetten!"

Gereedschapskist

De adviezen beperken zich niet tot geld. Al met al staat er voor beginnende actievoerders een goed voorziene gereedschapskist klaar, een toolkit zoals dat tegenwoordig heet. Wanningen: "Vol praktische informatie over het slechten van dammen, gebaseerd op ervaringen uit ons netwerk. Wij en onze zuster-organisaties zoals het Wereld Natuur Fonds en The Nature Conservancy weten inmiddels wat werkt en wat niet." In de toolkit zitten bijvoorbeeld tips bij het kiezen van rivieren en dammen die kansen op een geslaagde actie bieden en over communicatie. "Vertel positieve verhalen, doemdenken stoot af", aldus Wanningen. "Je moet natuurlijk wel vertellen waarom je in actie komt. Wereldwijd zijn de aantallen trekvissen in vijftig jaar met vijfenzeventig

procent afgenomen. Dat zegt vaak al genoeg."

Een andere aanbeveling: ken de tegenstanders. Wanningen: "Dat gaat van mensen die een huisje aan een stuwmeer hebben tot bedrijven die dammen onderhouden. Vergeet ook niet dat er vaak grote belangen spelen zoals de veiligheid van de omwonenden, de drinkwatervoorziening of het opwekken van elektriciteit."

Geslaagde acties vier

Wat dat laatste betreft: zelfs Zweden, een land dat sterk afhankelijk is van waterkrachtcentrales, trekt een miljard euro uit voor de omvorming van de waterkrachtsector. Wanningen: "Alle waterkrachtcentrales moeten in dat kader een nieuwe vergunning krijgen en voldoen aan de modernste eisen. Zo ontdekken ze ook dat het niet

rendabel is om alle centrales open te houden. Er zijn misschien wel zeshonderd kleine waterkrachtcentrales die ze stap voor stap gaan afbreken."

Dat brengt hem bij de potentiële medestanders, het bedrijfsleven bijvoorbeeld. Wanningen: "Europa telt minstens honderdduizend overbodige dammen en aan het slechten daarvan is geld te verdienen. Als een rivier eenmaal bevrijd is, keren trekvissen massaal terug en dat biedt kansen voor toerisme en recreatie. Het businessmodel uit de toolkit houdt rekening met winstgevende projecten. Niet alleen voor bedrijven; zelfs actievoerders kunnen geld verdienen dat ze opnieuw kunnen investeren."

Als belangrijkste tip adviseert Wanningen om geslaagde acties te vieren. "Bouw met alle betrokkenen een feestje en laat zien dat je trots op bent op het resultaat - al is het maar om gemotiveerd te blijven voor volgende acties."

Maakt de WFMF zichzelf zo niet overbodig? Wanningen: "Ruim twintig jaar geleden zijn we begonnen met acties voor de aanleg van vistrappen. In mijn optiek zijn die alweer toe aan revisie en gaat het nu eerder om het bevrijden van rivieren en het herstellen van essentiële leefgebieden. Zo komen rivieren ook weer vol met vis." En wat is de volgende stap? "We werken nu nog vooral in Europa maar elders in de wereld - met name in Azië en Afrika - is nog genoeg te doen." ■

Meer over dammen verwijderen in Europa:
www.damremoval.eu